

waaraan men de praedicaten „waar” of „onwaar” toekent, niet op de empirie betrekking hebben. Integendeel; slechts in het geval van tautologiën is geen empirische verificatie vereist.

3. Bij het beoordelen van de waarheid van een stelling moet een onderscheid gemaakt worden tussen het syntaxische en het semantische aspect. Het syntaxische aspect houdt in dat men de definities van de termen, die geen designatum in de realiteit hebben — zoals de termen: „en”, „of”, „als . . . dan”, „niet” — nagaat. Het semantische aspect houdt in, dat men die termen die wel een designatum in de realiteit hebben — zoals „koe”, „trein”, etc. — empirisch verifieert.

4. Het is natuurlijk de bedoeling dat men in de wetenschap tot zinvolle uitspraken komt. „Een socioloog en een implicatie-regel zijn 2 dingen” is een ware, maar weinig lucide opmerking. Er zijn vermoedelijk geen expliciete criteria te geven hoe men tot uitspraken kan komen die voor een bepaalde wetenschap de meest zinvolle zijn. Dit was echter onze probleemstelling niet.

5. Waar is V's definitie van „empirische oorzakelijke betrekking”, „causale relatie”, „inhoudelijke betrekking” en „formaliseren”. De enige aanduiding van een definitie is zijn opmerking „. . . vloeit voort uit onze ervaring met staten”. Afgezien van het feit dat deze opmerking niet bepaald verhelderend is, gaat zij de kern van ons artikel voorbij. Het gaat er namelijk om die ervaring via expliciete communicatie-regels over te dragen — dat was met name onze probleemstelling. B.v. V. heeft volkomen gelijk als hij stelt, dat de waarheid van ons eerste voorbeeld niet zonder meer uit het schema, als A, dan B voortvloeit, maar uit de toetsing aan de empirie. Het is een misvatting te menen, dat wij iets anders gesteld zouden hebben.

6. Significa is de wetenschap die de psychologische — en sociologische factoren, die met het gebruik van de taal samenhangen, onderzoekt. Deze wetenschap is dus slechts indirect relevant voor onze probleemstelling. Het is niet duidelijk, hoe men daaruit een definitie van causaliteit kan afleiden.

P. A. KOEFOED
H. PHILIPSEN

MEDEWERKERS AAN DIT NUMMER

P. Thoenes, geb. 1921 te Rotterdam, studeerde sociografie te Amsterdam. Doctoraal examen 1949. Was wetenschappelijk medewerker bij het C.B.S. Nu assistent bij het Sociologisch Instituut te Leiden.

J. E. Ellemers, zie „Sociologische Gids, 5, 1958, p. 144. Thans verbonden aan de Sociografische Werkgemeenschap van de Universiteit van Amsterdam.

G. B. Cohen, geboren in 1932 te Havelte, studeerde sociologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, waar hij in 1958 het doctoraal examen aflegde. Hij bracht zijn stage in Israël door en was daar o.a. in enkele kibboetsiem werkzaam. Thans verbonden aan de afdeling Culturele Statistiek van het C.B.S.